

VIDEA A ODKAZY K PROBLEMATICE PALATOLALIE

<https://www.youtube.com/watch?v=ZVqZ2kPybGw>

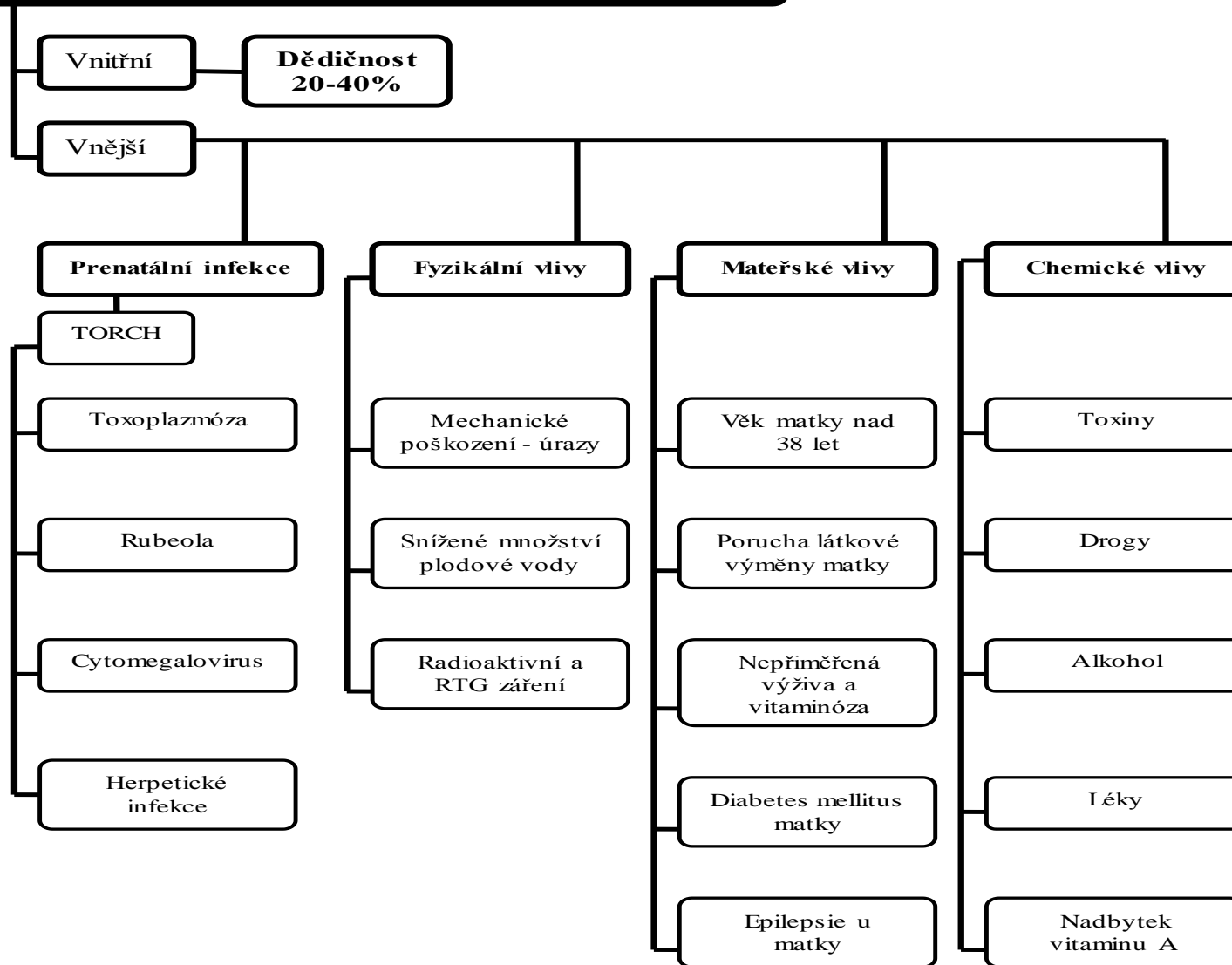
(vizita)

www.stastny-usmev.cz

https://www.youtube.com/watch?v=wFY_KPFS3LA (bbc)

<https://www.youtube.com/watch?v=oz1kJexvEFE> (podrobně – pouze pro orientaci)

ROZDĚLENÍ PŘÍČIN ROZŠTĚPŮ

TERAPIE A KOMPLEXNÍ PÉČE

interdisciplinární přístup

plastická chirurgie

neonatologie a pediatrie

ortodoncie

stomatologie

stomatochirurgie

specializovaný anesteziolog

foniatrie

logopedie

psychologie, psychiatrie

genetika

spolupráce i s dalšími obory

dětská kardiologie a kardiochirurgie

KOMPLEXNÍ PÉČE

chirurgie

růstová období operovaných útvarů
psychomotorický a řečový vývoj

psychologická péče

náročná situace

úlek...sebeobviňování

nestejně informace podávané různými specialisty

OPERACE ROZŠTĚPOVÝCH VAD

Klinika plastické chirurgie Fakultní nemocnice
Královské Vinohrady v Praze

Klinika plastické a estetické chirurgie Fakultní
nemocnice U sv. Anny v Brně

Fakultní nemocnice Brno, Pracoviště medicíny
dětského věku v Brně

- protokol léčby
- časový plán chirurgických zákroků

OPERACE ROZŠTĚPOVÝCH VAD

- během posledních 40 let se v léčbě rozštěpů patra výrazně pokročilo
- včasná palatoplastika u dětí s orofaciálním rozštěpem zajišťuje vhodné anatomicko-funkční podmínky pro správný rozvoj řeči
- normální řeči se dosahuje až u 90% dětí
- správné řeči spontánně dosáhne více než 50 % dětí, které podstoupily operaci patra (Kerekrétiová, 2008)

CÍLOVÁ SKUPINA

- palatolalická řeč – nedostatečný VFZ
- stav po palatoplastice
- nedostatky v koordinaci VFZ s činností ostatních orgánů podílejících se na mluvení
- VFZ hodnocený jako „možný“, ale není vždy dostatečný
- vytvořený náhradní artikulační mechanismus
- další formy NKS související s OFR

VČASNÝ INTERVENČNÍ PROGRAM – RANÝ VĚK

1. poradenství rodičům – poskytnout dostatek informací

informace o očekávaném vývoji

poskytování řečového vzoru

rozvoj komunikační schopnosti

rozvoj zrakové a sluchové percepce

motivace rodičů

sledování řečového vývoje

2. VČASNÝ DOMÁCÍ INTERVENČNÍ PROGRAM

realizuje se zprostředkovaně rodičem – nepřímý terapeutický přístup k dítěti

podpora prvních hlasových a mluvních projevů

důležitost správného mluvního vzoru

minimalizace rozvoje atypických řečových realizací

2. VČASNÝ DOMÁCÍ INTERVENČNÍ PROGRAM

pozorování artikulace dítěte

nápodoba nasměrování vzduchu v ústech – potřebný k řeči

rozvoj sluchové kontroly

pasivní a aktivní slovní zásoba – rozšíření fonetického repertoiru

dále viz Klenková (2006)

LOGOPEDICKÁ TERAPIE

- individuální přístup
- aktivní spolupráce dítěte a logopeda (3 roky – dle možností)
- zahájení intervence po chirurgickém zákroku – dle doporučení (6 týdnů)
- aktivní účast rodičů
- postup v souladu s dalšími chirurgickými zákroky
- skupinová a individuální forma

ZAMĚŘENÍ LOGOPEDICKÉ TERAPIE

- korekce rezonance
- korekce artikulace

- průpravná cvičení zaměřená na posílení patrohltanového závěru
- masáže
- dechová cvičení

MASÁŽNÍ TECHNIKY A DOPORUČENÍ

Vždy dle doporučení lékařů!

po operaci rtu – příklady

prokrvování horního rtu

aktivizace rtů a svalstva jazyka

modifikace potravy

MASÁŽNÍ TECHNIKY A DOPORUČENÍ

masáž patra se doporučuje

submukózní rozštěp

vrozené zkrácení měkkého patra

vzácné poúrazové parézy

parézy vzniklé po CMP

po operaci patra – aktivizace – zabránit zjizvení

další dle individuální potřeby

MASÁŽNÍ TECHNIKY A DOPORUČENÍ - PŘÍNOS

stimulace proprioreceptorů

změna tlaku kapilárního řečiště – zvýšení kapacity

zabránění vzniku tuhých pooperačních jizev veta - snížená pohyblivost

KLASICKÉ ROZŠTĚPOVÉ VADY

masáže - kontraindikace

poranění svaloviny o ostré rozštěpové okraje

PŘÍKLADY CVIČENÍ KE ZLEPŠENÍ REZONANCE A ARTIKULACE

zdokonalení činnosti VFZ

- dýchání
- polykání
- sání
- pití brčkem
- kloktání
- pískání; foukání spojené s fonací – usměrnění výdechového proudu
- propojení s cvičením – pohyb od těla/k tělu

DŮLEŽITÉ PRVKY LOGOPEDICKÉ TERAPIE

úprava polohy jazyka

hlasitost

sluchový trénink

změna výšky

zvětšení čelistního úhlu

práce s hlasem

dechový trénink

artikulační terapie

poskytování zpětné vazby, vizuální feedback

VÝSLEDKY LOGOPEDICKÉ TERAPIE OVLIVŇUJE

věk dítěte

výsledky chirurgického zákroku

osobnost dítěte

přístup rodičů

KOREKCE ARTIKULACE

- tradiční zásady a doporučení
- nápodoba přírodních zvuků
- **kombinace artikulačního a fonologického přístupu**
- cvičení sluchové percepce
- rozlišování zvuků, zdrojů
- výška, síla, barva tonů, zvuků
- práce s rytmem
- nápodoba
- **rozlišování správné a „huhňavé“ řeči**
- využití ve vlastním rozvoji

KOREKCE ARTIKULACE

- **samohlásky – A-O-U-E-I**
- čelistní úhel, pozice jazyka a postavení rtů
- spojení CV – eliminace tvrdého hlasového začátku
- nácvik samostatně, ve skupinách (áó, áóú, áóúé)

KOREKCE ARTIKULACE

SOUHLÁSKY

- různé přístupy ke korekci souhlásek – pořadí, druh souhlásek
- individuální přístup
- vizuální a taktilní zpětná vazba
- stlačení/uvolnění nosního chřípí
- zásada minimální akce, nácvik šeptem (eliminace tvrdého hlasového začátku)
- přesun artikulační báze dopředu na odpovídající artikulační místa

KOREKCE ARTIKULACE

nácvik „nových“ hlásek ve slabikách - ve spojení se samohláskami

volba dalšího postupu - na začátku, uprostřed i na konci slova

CV – CVC – budování korpusu se správně tvořenými hláskami –
propojení s rozvojem slovní zásoby

ROZVOJ OBSAHOVÉ SLOŽKY ŘEČI

Narušený vývoj řeči

Obecné zásady a postupy

Iniciace a motivace ke komunikaci

Využití zájmu dítěte

Adaptace komunikační výměny

Opakování

Eliminace nadměrné verbalizace

Využití hovorového jazyka

DALŠÍ OBLASTI ROZVOJE

Terapie poruch hlasu – přímá souvislost s VFI

Správné fonační techniky

Uvolňovací cvičení – práce se svalovým napětím

DALŠÍ OBLASTI ROZVOJE

Terapie zaměřená na odstranění narušeného koverbálního chování

Vědomá kontrola narušeného koverbálního chování

Spolupráce s psychologem (pokud obtíže trvají i po odstranění hlavní příčiny)

Dále viz doporučené zdroje: Kerekrétiová, A. Velofaryngální dysfunkce a palatolalie. Praha: Grada Publishing, 2008.